

Војдан Чернотрински

и би театар!

Се сѝушѝи ушѝе еднаш ѝеаѝарскаѝа завеса, овој ѝаѝ на 47 издание на МТФ "Војдан Черндрински". Заврши осумдневнаѝа дружба меѓу акѝериѝе и ѝубликаѝа. Изминаѝиѝе денови беа сѝлоѝени во едно. Имаа ѝрчина, заедно да се во круѓоѝ од ѝеаѝарскаѝа маѓија. Се одиѓраа ѝреѝсѝави, ѝрекукои добивме можносѝ да се образуваме, информираме.

Не инсѝирираа, не забавуваа, не насмеаја. Не соединија со ѝворешѝвоѝо на различни авѝори, народи и кулѝури.

"Теаѝароѝ се создава со ѝимска рабоѝа", ќе рече во една ѝриѓода бриѝанскаѝа акѝерка Џуди Денч. Така беше и овој ѝаѝ. Видовме мноѓу ѝреѝсѝави, акѝериѝе заѓосѝодарија на сцениѝе. Имаше и ѝакви шѝо не ѝи видовме, ама ѝо ѝочувсѝвувавме нивниоѝ дух. Усѝехоѝ на сѝе е заеднички. Нивни и наш.

Моќѝа на Теаѝароѝ не обзеде, и ќе ѝрае. Флуидоѝ ѝеаѝарски ќе очекуваново фесѝивалско издание.

А, доѝоѓаш, Ве осѝаваме со добри мисли и убави желби. ТЕАТАРОТ е вечен, без оѓлед во кои форми ни сенуди!

Гледавме . . .

НУ Турски театар - Скопје

Според приказните од 1 001 ноќ

ПРИКАЗНАТА ЗА ШЕХЕРЕЗАДА И ШАХРИЈАР

режија: Деан Дамјановски

Играа: Сузан Акбелге, Селпин Керим, Ријад Тахир, Зубејде Селимовска, Неат Али, Несрин Таир, Ценап самет, Фонда Ибрахим, Ердоан Максут, наџие Хасан, Берхеда Решит, Танер Сулејман и Тамер Ибрахим

Претставата . . .

Недоброените приказни за Шехерезада биле инспирацијата на режесерот да ја постави претставата на сцена која пак кај публиката наиде на позитивни реакции. Присутна е силно изразена линијата дека секој човек може да биде занесен од илузии, како што тоа му се случува дури и на султанот кому илузиите му ги заслепуваат очите. Но љубовта е таа која доминира и е движечката сила која ја тера Шехерезада да го врати на оној пат кај што бил порано.

Деан Дамјановски, режисер:

Она што е интересно е дека во приказните има доста пристапи кои можете да ги видите во современата западна литература, што значи дека станува некаква праврска меѓу една и друга цивилизација. За нас е тоа интересно затоа што ние, како држава, се наоѓаме на крстопат меѓу повеќето цивилизации. Внатре има многу силен конфликт меѓу машкото и женското, меѓу Шехерезада и Шахријар. Го имаме и многу силниот глас на народот изразен во една лепеза на разни карактери кои го претставуваат здравиот разум и мудроста која се таложела со векови наспроти безумноста на тиранијата која ја има Шахријар. Турскиот театар во Македонија е природното место за да се направи претставата. Тука е и безрезервната поддршка на директорот Атила Клине. Претставата беше на два фестивали во Турција каде публиката беше задоволна.

Сузан Акбелге, актер:

Шехерезада успева, како и секоја жена со искреност и добронамерност. Одамна не сме ја играле претставата и бев ужасната бидејќи поткашлував на секои три минути и си велев како ќе ме гледа публиката. Но, таа реагираше на точно очекуваните сцени, се опуштив и се ослободив дека публиката не прифаќа какви што сме.

И публиката . . .

- Прекрасна претстава, ова сум го гледал како филм и истото го видов и во претставата.
- Добро одиграна претстава, добра сценографија, костимографија, во основа супер беше.
- Приказните за Шехерезада секогаш ме привлекуваат.

Гледавме . . .

НУЦК "Јордан Хаџиконстантинов - Џинот" Велес

Театар Велес

"**Онегин**" А. С. Пушкин

Режија: Свездана Ангеловска

Играа: Васил Зафирчев, Роберт Ристов, Слободанка Чичевска, Кети Борисовска, Маја Љутков, Кица Ивковска, Јордан Витанов, Самоил Стојановски, Весна Димитриовска, Славица Манаскова, Љубе Терзиев, Кирил Гравчев, Едмонд Сотир и Спасе Петрушев

Претставата . . .

Иако најчесто ова дело е претставувано како опера и балет, режисерката го постави во духот на драмата. Поставувањето на класиката на литературата и тоа поезијата на сцената, е сложен зафат. Низ необични костими, чизми, вода на сцената која го симболизира животот, импресивно е раскажана приказната во стихови за љубовта меѓу Онегин и Татијана, додека се крие лицемерието на општеството низ маските.

Евгениј Онегин е љубовен роман за младешката, идеализирана неостварена љубов на еден човек со европски манири без цел и без смисла, и една класична девојка од руско мало гратче, воспитана во духот на конзервативизмот. Моралните вредности не ѝ дозволуваат наивната девојка да ѝ се врати на старата љубов по бракот со стариот богат московјанец, иако длабоко страда, копнеејќи по незагадената љубов.

Маја Љутков, актер

Игравме стихови наместо стандарден дијалог. Тоа е најтешката материја за изговарање, особено на сцена. Кога ги совладавме, можеме што било да работиме. Тоа ќе ни оди како песна. Зимоска беше ладно, кога се шлапкавме во водата. Сега е подобро со гумените чизми. Бидејќи претставата е прилично долга, немав чувство дека има некој во салата. Ми се чинеше дека публиката не дише. Долгиот аплауз на крајот покажа како сме поминале пред фестивалското гледалиште. Воодушевена сум од публиката.

Васил Зафирчев, актер

Секогаш е тешко да се играат стихови. Тоа е друго говорно дејство кое бара поинаков говорен апарат, поинаква интерпретација. Да се игра Пушкин е како да се игра животот. Доколку тој, кој го игра Пушкин, не го доживеал и не поминал низ него, просто не може да игра, не може преку неговото писмо поетско и драмско, да ја еманира пораката до публиката. Затоа Онегин е ретко поставуван како драмска претстава, туку како балет и опера. Среќен сум што со велешкиот ансамбал, успеавме првпат да го поставиме како драмска претстава. Го изнесовме во консеквентен, автентичен облик од почеток до крај и за два часа ја раскажавме грандиозната приказна. Со тоа амбициониот проект го задоволи естетичкиот хоризонт на фестивалот.

публиката . . .

Кирил Миленкоски - Немам зборови. Нем сум. Прекрасно доловување на романот во стихови на сцената. Мајсторски изрежирано, допадливо сценски аранжирано, костмографски дотерано и на крај врв. Немам зборови да го искажам восхитот за играта не само Зафирчев, туку и на целата актерска екипа.

Илија Мирчески - Ако мерка за раст на театрите се чекори или години, мислам дека велешката екипа со претставата "Онегин" скокнала деценија или направила десет чекори. Оваа екипа има силна перспектива. Допрва ќе излегуваат на виделина вредностите, допрва ќе слушаме за квалитетот и уметничкиот потенцијал. Им честитрам.

Глембаеве . . .

НУ “Драмски театар” - Скопје

“ГЕНЕТИКА НА КУЧИЊАТА” - Венко Андоновски

Режија : Дејан Пројкоски

Играат: Драган Спасов- Дац (Игњат), Јелена Жугиќ (г-ѓа Ренате) Филип Трајковиќ (Максим), Билјана Беличанец - Алексиќ како Сара, Дејан Лилик како Леоне... Музиката е на Горан Трајковски, сценографија - Владо Горески, а костимографија - Благој Мицевски.

Претставата . . .

Реалистична драма која ја покажува суровоста на ова наше време. Анатомија на злото, на парите, како и влијанието на парите врз телото и духот на човекот, и колку влијаат врз расчовечувањето. “Генетика на кучињата” е еден од тие култни текстови по кои македонската драматургија ќе биде препознатлива. Таа е текст за губењето на човекот во транзиција во која живееме премногу долго, испровоциран од Крлежовите “Господа Глембаеви”, и таа не е само театарски чин, туку, преку соработка на актерски генерации овде се прикажува судирот на генерациите. Коцките се споени со вистински концепт, костими, актери, што претставата ја прави да биде технички совршен театар.

Дејан Пројкоски, режисер:

- Возбуден сум што можев прв да го поставам текстот и со оваа екипа. Зборуваме за губењето на човекот во транзицијата во која предолго живееме и која како да ни стана општествен систем. Често кога сум низ улиците на градот си размислувам каде сите ние брзаме и кога последен пат ни текнало на луѓето што ги сакаме да им го кажеме тоа.”

Венко Андоновски, автор на текстот :

- Станува збор за целосно изворен текст без разлика што го поврзуваат со „Господа Глембаеви“. Нуди дијагноза на нашето време. Ова е, пред се, претстава на актери, го покажува патот на злото и на парите и колку тие може да не отчовечат.”

Билјана Беличанец Алексиќ, актер:

- Ова мислам дена ни е седма или осма изведба на претставта....Возбудата е иста, бидејќи секоја изведба ја доживувам како прв пат да ја прикажуваме. Ова беше убав, исклучителен процес на работа, пред се на многу убав текст, режисер и со многу убав екипа.

Рубенс Муратовски, актер:

- Мислам дека одигравме една топ претстава, а тоа значи совршено. Прилепската публика секогаш знаела што е добар театар, па согласно тоа, таа така и регираше, едноставно одлично. без лажна скромност, очекуваме награда, бидејќи мислам дека го заслужува тоа.

Драган Спасов Дац, актер:

- Генетика.....” е претстава која е поставена на цврсти нозе. Драмски тетатар е куќа која е репрезентативна за секој и за секаде, добра екипа комплетно, почнувајќи од текстот, режијата, а за актерите ич и да не зборуваме. Да бидам искрен, очекувам дека нашиот труд ќе биде и верднуван...

Публиката . . .

Анета Димеска: Извонредна претстава. ме воодушеви. Иако траеше поприлично долго, сепак, не се почувствува заморно. Многу ме потсети на делото кое го читав во младоста, “Господа Глембаеви”, и тоа уште повеќе ме возбуди.

Слободан Ристески: Немам зборови.....фасцинантно.....и текстот, и актерите, и режијата....сето беше така скоцкано, така што не почувствував кога почна, а кога заврши претставата. Едноставо...браво....!!!

Гледавме . . .

Кумановски театар

„Околиска болница,, од Христо Бојчев

Режија: Јане Спасиќ

Играа: Димитрија Доксевски, Горан Илиќ, Ивица Димитријевиќ, Антонио Димитриевски, Ненад Митевски, Стефанија Зисофска, Кети Дончевска - Илиќ, Јасмина Василева, Мартин Лазаревски, Игор Душановски, Драган Митровски, Никица Јанковски

Претставата . . .

„Околиска болница,, на кумановскиот театар,, е со многу црн хумор, претстава која ги опишува обичните луѓе, кои секогаш се надеваат дека се ќе биде подобро во маѓепсаниот круг наречен живот. Сепак главното мото на претставата која многу добро ја играа актерите на кумановскиот театар е за надежта, како филозофски постулат дека нештата се менуваат кон подобро. Претставата ја пренесува илузијата на младите луѓе.

.....

Христо Бојчев, автор на текстот:

- Многу сум задоволен како прозвучи текстот. Тоа е друга поставка по онаа на „Жена за Полковникот,, во прилепскиот театар. Актерите беа одлични.

Ивица Димиријевиќ, актер:

- Супер поминавме. Многу сме задоволни. Чест ни е што игравме на Фестивалот, иако по полноќ. Публиката одлично не прифаи. Тоа е публика која знае да процени што е добра претстава. Впрочем како ансамбл добро не познава.

Ненад Митевски, актер:

- Задоволни сме, убаво поминавме. Публиката добро не прифати. Предизвик ни беше да го работиме овој текст на Бојчев. Имаше креативен процес. Задоволни сме што дојдовме на Фестивалот.

Промоција на театарска литература

Меѓу двата фестивала, издадени се 24 театарски книги, од кои 22 ѝ беа претставени и на пошироката читачка јавност. Според проф. д-р Јелена Лузина, МТФ “Војан Чернодрински” е најточното можно место на кое секоја година треба да се направи инвентура на она што се работи во областа на театарлогијата.

На последната Трибина, беа промовирани: “Генетика на кучињата” од Венко Андоновски, потоа, “Собраните дела” од истиот автор, како и студијата под наслов “За театарскиот говор-јазик и дикција” од Роберт Велјановски, како и “Хрватски Фауст и други драми” од Слободан Шнајдер, и “Постмодернистичките стапици во драмите на Горан Стефановски” од Александра Димитрова.

За проф. д-р Јелена Лузина, “Генетика на кучињата” е култен текст, а неговиот автор Венко Андоновски - човек со хибриден идентитет, сјајен прозаичар, филмски сценарист и теоретичар по литература, кој, преку своите дела, точно покажува што сака. А за тетарологот, Александра Бошковска, “Генетиката на кучињата” е општествено-ангажирана натуралистичка драма, која не е рециклажа на “Господа Глембаеви”, туку, сосема нова приказна ставена во македонски концепт.

Александра Бошковска: - Она што е особено значајно за сите драми на Венко Андоновски е дека пред да се окува во овие корици, тие заживеале онаму каде што им е местото-на сцената. Секоја драма која што се опробува на сцена, која успешно ќе биде изведена на сцена, не заслужува да биде само објавена, туку заслужува да биде и урамена. Самиот автор својата драма во својот поднаслов ја нарекува “Господа Глембаеви”, потпирајќи се на онаа позната споменик-драма на Мирослав Крлежа- “Господа Глембаеви” со што ни кажува дека ова е еден текст за едно големо влијателно семејство кое што е во квечерието на својата пропаст.

Венко Андоновски: - Случајно влегов во драмата, но, таа особено ме привлекува бидејќи ме интересираат многу други импулси. Драмата е исклучително специфичен жанр во кој не можете да ставите се што сакате и како сакате. Драмата е колективна уметност. Што се однесува до критиката, кај нас таа како да е мртва, па нам ни останува само судот на публиката. Театарот мора да ја школува публиката. Имаме одлична уметничка продукција, ама, критика немаме.

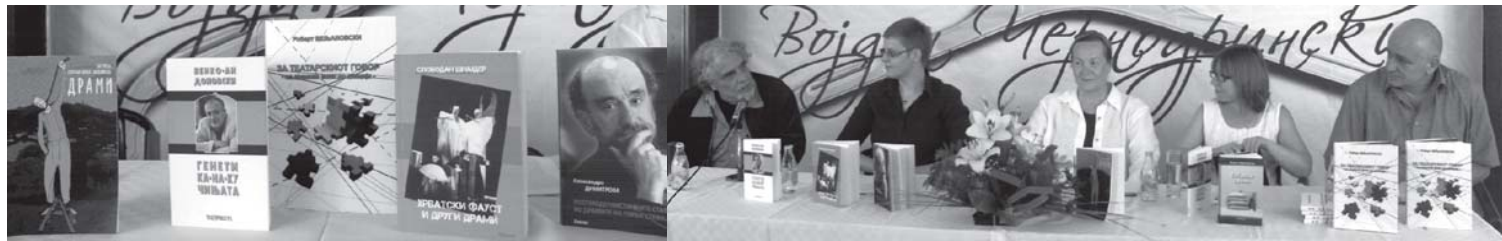
Во книгата на Роберт Велјановски “За театарскиот говор-јазик и дикција” актерот и автор, според проф. д-р Јелена Лузина, разработил една малку позабошотена категорија во актерската професија: - Ние досега немаме ваква книга посветена на оваа тема, оваа е прва и затоа е многу значајна, особено заради тоа што Велјановски неа ја пишува од една мошне привилегирана позиција, како актер кој не теоретизира само за говорот, туку, практично мора и да го изведува. Тој ова го проверува на две рамина и како актер, но, и како професор. Ова е една мошне сложена партитура на практикување на една исклучително компликувана теорија на сценско и театарско зборување, од кое нашиот тетар се плаши, но, ова дело е доказ дека без теорија не е возможен ниту вистинска практика. Ова дело е повеќе од книга, тоа е учебник по сценски и театарски говор, и мислам дека секој актер треба да ја има при себе.

Роберт Велјановски: Оваа книга која е плод на еден мој магистерски труд, во себе крие еден длабок егоизам преку кој се обидувам да се самопроверам себе си, да ги рационализирам нештата кои секогаш се нерационални. Оваа книга говори за само еден сегмент од актерската игра, бидејќи, за се да се елаборира потребни се томови и томови хартија.

Професор д-р Ана Стојаноска, пак, ги промовираше уште двете книги, кои беа издадени во текот на изминатата година. “Хрватскиот Фауст и други драми” на Слободан Шнајдер, а во превод на проф. д-р Јелена Лузина и “Постмодернистичките стапици во драмите на Горан Стефановски” од Александра Димитрова.

Слободан Шнајдер го открил како студентка по општа и компаративна книжевност, таму некаде 1996 година, мислам дека беше. Претходно знаев само дека постои овој автор, бев читала/слушала за неговата драматика, ама никогаш го немав читано. Мислам дека прва драма што ја прочитав беше Хрватски фауст. Толку ме привлече што барав засилено во универзитетската библиотека се што можев да најдам од него. Најмногу ме fascinираше не тематиката со која се занимаваше, а беше субверзивна, (па и тоа на некој начин ме провоцираше), туку повеќе начинот на кој ги создава своите драми, како ги гради ликовите, на кој начин ја пласира својата теза и како истата постојано суптилно ни ја наметнува. Неговиот однос кон зборот ми стана многу појасен во годините што следуваа, кога го открив и како прозаист, есеист, колумнист, а најмногу како човек кој мошне умешно оперира со зборовите, рече Стојаноска.

Крајно негативна критика измами делото на Александра Димитрова, насловено како “Постмодернистичките стапици во драмите на Горан Стефановски”. Според критичарката Ана Стојановска, во ова дело, во кое не е запазена ама ниту една компонента за сериозно научно четиво, авторката, направила осакатување на Горан Стефановски, како драматург, но, и на неговите дела.

о г л у ж а

ОЦЕНУВАЧКАТА КОМИСИЈА НА 47-ОТ МАКЕДОНСКИ ТЕАТАРСКИ ФЕСТИВАЛ "ВОЈДАН ЧЕРНОДРИНСКИ" ПРИЛЕП, ВО СОСТАВ - БРАТИСЛАВ ДИМИТРОВ - ПРЕТСЕДАТЕЛ И ЧЛЕНОВИТЕ: ВЕБИ КЕРИМИ И ЗЛАТКО СЛАВЕНСКИ ГИ ДОДЕЛУВА СЛЕДНИТЕ НАГРАДИ:

1. НАГРАДА ЗА РЕКЛАМЕН МАТЕРИЈАЛ СЕ ДОДЕЛУВА НА **ВЛАДО ЃОРЕСКИ-РАФИК**, ЗА РЕКЛАМНИОТ МАТЕРИЈАЛ ОД ПРЕСТАВАТА „**ПОЛИЦАЈЦИ**„ ВО ИЗВЕДБА НА НУЦК „ГРИГОР ПРИЛИЧЕВ„ - ТЕАТАР ОХРИД.
2. НАГРАДАТА ЗА КОРЕОГРАФИЈА И СЦЕНСКИ ДВИЖЕЊА СЕ ДОДЕЛУВА НА **КРЕНАРЕ НЕВЗАТИ** ЗА КОРЕОГРАФИЈА И СЦЕНСКИ ДВИЖЕЊА ВО ПРЕСТАВАТА „**ПРИКАЗНАТА ЗА ШЕХЕРЕЗАДА И ШАХРИЈАР**„ ВО ИЗВЕДБА НА ТУРСКИОТ ТЕАТАР ОД СКОПЈЕ.
3. НАГРАДА ЗА МУЗИКА СЕ ДОДЕЛУВА НА **МАРЈАН НЕЌАК** ЗА МУЗИКАТА ВО ПРЕСТАВАТА „**ВИШНОВАТА ГРАДИНА**„ НА НАРОДНИОТ ТЕАТАР ОД БИТОЛА
4. НАГРАДА ЗА КОСТИМОГРАФИЈА СЕ ДОДЕЛУВА НА **ЕЛЕНА ДОНЧЕВА** ЗА КОСТИМИТЕ ВО ПРЕСТАВАТА „**ПРИКАЗНАТА ЗА ШЕХЕРЕЗАДА И ШАХРИЈАР**„ НА ТУРСКИОТ ТЕАТАР ОД СКОПЈЕ
5. НАГРАДА ЗА СЦЕНОГРАФИЈА СЕ ДОДЕЛУВА НА **КИРИЛ ВАСИЛЕВ** ЗА СЦЕНОГРАФИЈАТА ВО ПРЕСТАВАТА „**ПРИКАЗНАТА ЗА ШЕХЕРЕЗАДА И ШАХРИЈАР**„ НА ТУРСКИОТ ТЕАТАР ОД СКОПЈЕ
6. НАГРАДА ЗА СОВРЕМЕНА СЦЕНСКА ДРАМАТИЗАЦИЈА СЕ ДОДЕЛУВА НА **ДЕАН ДАМЈАНОВСКИ** ЗА ДРАМАТИЗАЦИЈАТА НА РОМАНОТ 1001 НОЌ ВО ПРЕСТАВАТА „**ПРИКАЗНА ЗА ШЕХЕРЕЗАДА И ШАХРИЈАР**„ ВО ИЗВЕДБА НА ТУРСКИОТ ТЕАТАР ОД СКОПЈЕ
7. НАГРАДА ЗА ТЕКСТ НЕ СЕ ДОДЕЛУВА
8. НАГРАДА ЗА МЛАДАКТЕР "Трајко Чоревски" СЕ ДОДЕЛУВА НА **АЛЕКСАНДАР СТЕПАНУЛЕСКИ** ЗА УЛОГАТА НА КАЛИГУЛА ВО ПРЕСТАВАТА „**КАЛИГУЛА**„ ВО ИЗВЕДБА НА ТЕАТАРОТ „ВОЈДАН ЧЕРНОДРИНСКИ„ - ПРИЛЕП
9. НАГРАДА ЗА ЖЕНСКА ЕПИЗОДНА УЛОГА СЕ ДОДЕЛУВА НА **ЈЕЛЕНА ЖУГИЌ** ЗА УЛОГАТА НА РЕНАТЕ ВО ПРЕСТАВАТА „**ГЕНЕТИКА НА КУЧИЊАТА**„ ВО ИЗВЕДБА НА ДРАМСКИОТ ТЕАТАР ОД СКОПЈЕ

10. НАГРАДА ЗА МАШКА ЕПИЗОДНА УЛОГА "Димче Трајковски" СЕ ДОДЕЛУВА НА **ДЕЈАН ЛИЛИЌ** ЗА УЛОГАТА НА ЛЕОНЕ ВО ПРЕТСТАВАТА „ГЕНЕТИКА НА КУЧИЊАТА,, ВО ИЗВЕДБА НА ДРАМСКИОТ ТЕАТАР - СКОПЈЕ

11. НАГРАДА ЗА ГЛАВНА МАШКА УЛОГА СЕ ДОДЕЛУВА НА **НИКОЛА РИСТАНОВСКИ** ЗА УЛОГАТА НА МОЛИЕР ВО ПРЕТСТАВАТА „ЖИВОТОТ НА МОЛИЕР,, ВО ИЗВЕДБА НА МАКЕДОНСКИОТ НАРОДЕН ТЕАТАР

12. НАГРАДА ЗА ГЛАВНА ЖЕНСКА УЛОГА СЕ ДОДЕЛУВА НА **БИЛЈАНА БЕЛИЧАНЕЦ** ЗА УЛОГАТА НА САРА ВО ПРЕТСТАВАТА „ ГЕНЕТИКА НА КУЧИЊАТА,, ВО ИЗВЕДБА НА ДРАМСКИОТ ТЕАТАР ОД СКОПЈЕ

13. НАГРАДА ЗА РЕЖИЈА СЕ ДОДЕЛУВА НА **ДЕЈАН ПРОЈКОВСКИ** ЗА ПРЕТСТАВАТА „ГЕНЕТИКА НА КУЧИЊАТА,, ВО ИЗВЕДБА НА ДРАМСКИОТ ТЕАТАР ОД СКОПЈЕ

14. НАГРАДАТА ЗА УМЕТНИЧКО ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРЕТСТАВА ВО ЦЕЛИНА И СЕ ДОДЕЛУВА НА ПРЕТСТАВАТА „ГЕНЕТИКА НА КУЧИЊАТА,, ВО РЕЖИЈА НА **ДЕЈАН ПРОЈКОВСКИ** НА ДРАМСКИОТ ТЕАТАР ОД СКОПЈЕ.

ПРИЛЕП 7 ЈУНИ 2012 год.

- Наградата ми значи многу, бидејќи нашата професија е јавна. Наградите се последователно за добро сработеното. Лажат оние кои велат не им значат наградите. Нашата професија е момент, миг и кој успее да го фати, го фати. Кога се симнува претставата од репертоарот, тоа се губи. Она што останува се фотографиите, наградите и критиките. Уште при првото читање на текстот, знаев дека овој лик е мој. Дека ќе биде мое парче. Се препознав себе си. Знаев дека ќе треба да работам многу. Благодарение на колегите, на режисерот Дејан Пројковски, на Венко Андоновски, направивме одличена претстава - вели Билјана Беличанец Алексиќ, добитничка на наградата за најдобра главна женска улога.

 Наградата за млад актер "Трајко Чоревски" ја освои Александар Степанулески за одлично одиграната улога на Калигула, во претставата "Калигула" на прилепскиот театар.

- За мене ова награда за млад актер ќе значи поттик за уште подобра работа. Ветувам, работа со несмалено темпо - изјави Степанулески.

47. Македонски театарски фестивал "Војдан Чернодрински" - Прилеп

разговор со Христо Бојчев, драмски автор, режисер

Балканот носи свој, духовен идентитет

Македонските театри веќе ве познаваат. Речиси сите поставиле ваш текст на сцена. Прилепскиот дури три ("Полковникот птица", "Жена за Полковникот" и "Оркестар Титаник". На фестивалот е уште една што ја игра ансамблот на кумановскиот тератар "Околиска Болница". Полковникот.....беше најдобра на овој Фестивал) Но, за публиката, кој е Христо Бојчев?

- Во Македонија само Битолскиот театар се уште не играл моја пиеса. Театрите, да, ме познаваат. А пред публиката, како да се идентификувам? Освен преку претставите. Да дојдат да гледаат претстава. Чест ми е што се поставуваат моите текстови. Имав среќа што во Прилепскиот театар во "Полковникот птица" и "Жена за полковникот" главни улоги играше големиот актер Кирил Ристоски. Направи прекрасни улоги, имав среќа да се сретнам со него ...

- Што би рекол за мене? Кога одам на Запад, се претставувам како балкански автор и, веројатно, затоа не можат да погодат од каде сум: еднаш пишуваат дека сум Македонец, другпат Унгарец, па Србин... За мене е битно правилно да ми го напишат името. Значи, кога сум во Европа се претставувам како балкански автор, а надвор од Европа, сум европски автор. Но, пред да бидам Европеец, јас ќе си останам Балканец.

Балканец во позитивна смисла!?

- Да, секако. Балканот остана еден духовен резерват. И тоа од многу причини. Долго време бевме одвоени едни од други (сите на Балканот) Долго бевме изолирани меѓу себе и од Европа. Тоа, пак, се одрази на позитивен начин, ја развие посебноста, она што не прави како такви, што ни всадува идентитет. Тоа во Европа и пошироко се губи. На пример: секаде се јаде "Милка" чоколадо, се пие "Кока кола"..... а нема да купиш нешто, посебно, и да речеш -е ова само таму и таму го прават. А овде, од секоја држава можеш да купиш нешто посебно како белег. Има идентичност која Европа ја губи. Тоа го прави духовното богатство на Балканот. Затоа, "силните фигури" најчесто доаѓаат, токму, од Балканот. Да почнеме од Иво Андриќ, па да стигнеме до Дејан Дуковски, до Орхан Памук...па и до Христо Бојчев.

Прво инженер, па режисер, писател...

- И јас не знам како се случи тоа. Како е пишано. Ако се обесиш, нема да се удавиш(се смее).

Го нагласувате идентитетот на Балканот. Каков идентитет носат театрите?

- Македонскиот театар, како и македонскиот народ, си имаат духовен идентитет, своја духовна специфика. Бугарите на Македонците им завидуваат за тоа што имаат поголем дух. Душата на Македонецот е отворена, така е и во театарот. Ние, Бугарите, сме поинтровертни, Романците уште повеќе.

Од каде доаѓа инспирацијата?

- За мене таа доаѓа однатре, а не од надворешните влијанија. Нив ги преобликувам во мене, онака како што ги поимам. Нема да бидат одраз на реалноста, туку на она како јас ги гледам нештата. Србите рекоа дека најдобриот текст за југословенската војна сум го напишал со

“Полковникот птица”. Бугарите го ставаат во свој контекст. Но војната е даделку, далеку во текстот. Таа се гледа само преку еден телевизор. Јас пишувам за човечката егзистенција, воопшто, за животот на човекот. Далек од политиката, од изборите, парламентите.... Мислам дека е погрешно кога во моите текстови внесуваат политика. Така се доживуваше и “Оркестар Титаник” што ја одигра МНТ. Тоа не беше во корист на текстот.

Тогаш, се сметате ли за автор на психолошката драма?

- На американските универзитети ме опишуваат како апсурдист. Како наследник на Бекет, Јонеско. Не знам зошто е така. Јас не се доживувам како таков, туку како нормален човек, доколку се може.

Како денешниот театар се носи со влијанијата на новите медиум (интернетот, телевизијата...)

- Театарот не ги сака. Ги отфрла. Некогаш режисерите си поигруваат со нив, помалку се модерни за да предизвикаат впечаток, но новите медиуми нема да го променат театарот. Тие може да го опслужуваат, да го направат технички подобар, но не и квалитативен. Медиумите не може да го променат.

Како во денешно време театарот да остане свој?

- Ке си остане како таков. Опстојувал 2 000 години, така и ќе биде. Основата на театарот е текстот, оттука натаму може да има одреден правец. И толку. Операта, киното се одделени, театарот останува вечен како таков, во основа.

На што работите сега?

- Сега обработувам земја. Имам имот. Зима пишувам, в лето работам. Немам напишано многу текстови, но се играле во близу 50 земји во светот. Во најсеверниот театар, на југ во Јужна Африка, во Австралија, Нов Зеланд, минатата пролет и на островот Сахалин. И чест ми е поради тоа.

Гости на Фестивалот беа и старите добри пријатели, театарот "Бумеранг" од Мелбурн, Австралија: Директорот Мише Автаровски, Претседателот на театарот Слободан Андоноски, Мара Андоновска, Дона Димовска, Томче Кантароски.

- Фестивалот постојано не кани да гостуваме и учествуваме, но овој пат плановите беа поинакви па не стигнавме да дојдиме со претстава. Планираме да направиме турнеја со комедијата "Sorry - ама се стори" што постигна голем успех во

Австралија. "Бумеранг" постои 21 година, се занимаваме аматерски, но во душата ни е театарот. Во 1994 година настапивме на Фестивалот со претставата "Кенгурите доаѓаат". Ние сме единствениот театар во дијаспората, објаснува директорот на театарот "Бумернаг" Мише Автаровски, не криејќи го задоволството дека се дел од Фестивалот. Па макар и како гости

околу Фестивалот, театарот . . .

Елмер Сејфулаи, актер:

Ова е трет пат како сум на Фестивалот: 2008, 2010 и сега. Фестивалот е убав поради тоа што ги собира сите тетари во Македонија, убаво е да се види "конкуренцијата", што прават другите, какви текстови, какви нови тетарски облици се ставаат на сцена. Ова е убаво искуство за да им "украдеме" нешто од другите претстави и да се соочиме со другите тетари каде сме ние со квалитетот.

Сулејман Рушити, режисер

Вашето мислење за фестивалот "Војдан Чернодрински"?

- Имав можност претходно да видам некои од претставите. Многу добар избор, многу богата програма. Прилепската публика, без разлика на јазичната бариера, има почит кон актерите на сцена, имаат почит кон театарците, кон тие што прават театар во исклучително тешки услови, генерално. Потребно е поголемо внимание кон театарот каде луѓето пасионирано работат и на кои им требаат подобри услови. Секогаш во театарот треба да се инвестира. Не сум субјетивен и секогаш е малку, а доколку се инвестира

во театарот, тогаш тоа многукратно се враќа во општеството. Театарот едуцира, но не само помладите, туку и возрасните. Со театарот може да се комуницира. Веќе треба да размислуваме за комуникација. Не само внатре, во нашите кругови, театарите меѓу себе, туку треба да комуницираме со регионот, со светот преку еден единствен јазик, а тоа е јазикот на театарот.

- На што ќе биде насочен Сулејман Рушити на творечки план во периодот кој следува?

- Работам на подготовка на повеќе нешта, секако дека ќе има и театарски претстави. Размислувам за една монодрама од Еразмо Ротердамски - "Пофалба на лудоста". Веќе сум при крај со театарската адаптацијата. Потоа, еден стар текст кој го носам со себе „ Дијалог во пеколот,, од Морис Жули помеѓу Макијавели и Монтеѕкје, тоа е една дуо драма, пиеса која со години сакам да ја поставам. Пишувам и сценарија.

Зошто долги години го носите текстот во себе, дури да "созрее" и да дојде моментот да го поставите?

- Секој уметник длабоко во себе првиот пристап што го има му е прва импресија за која се прашува да ли е вистинската. Како режисер се прашуваш дали треба првата импресија да се поставуви на сцена и нормално има дијалог со себе, но пак се враќаме и пак првата импресија се поставува.

околу Фестивалот, театарот . . .

Звездана Ангеловска, режисер

Режисерските имиња се добра конкуренција

На пошироката јавност и сте позната пред се како актер, а сега и режисер. Каде се наоѓате повеќе?

- Се зависи каде се работи, каде се околностите и можностите реални. Кога има добра можност да се обезбедат добри услови за една претстава, јас сум секогаш среќна. Како режисер многу сум среќна доколку постигнувам нешто во однос на актерската игра. Иако е исклучително тешка професија, не можам да кажам дека или прекинувам со актерството, но тие се комплетно различни. За извесен период и мене лично ќе ми се разбистрат работите, иако може да се каже дека во последно време некако сум оддалечена од актерството.

Постдипломските студии по режија во Санкт Петербург беа пресудни за режијата да го истисне актерството? Што оттаму може да се практикува на македонската сцена?

- Пред се, изградена сум како актер во Македонија, имам завршено извонредна актерска школа кај одличниот педагог и професор Владимир Милчин, ги знам колегите. Така и заминав, инаку не ќе ни можев да конкурирам на академијата во Русија. Јас го направив тоа по 35-тата година од животот, имав и актерско искуство и кариера.

Се чувствувате ли по малку супериорно со оглед на тоа дека на МТФ сте застапена со две претстави?

- Не можам да кажам дека супериорно се чувствувам.

Оваа година нема да имам ниту еден проект за следната година. Мината година се случија две претстави, така беше плодна годината. Не може да се случуваат многу режии, тоа сака посветеност, работа. Мило ми е што, ете така, има две претстави, за мене е голема радост, а најголема е да се играат и да ја види публиката во Прилеп.

Се чувствуваат ли актерите послободни бидејќи и вие сте актерка?

- Некогаш мислам дека сум блиска со актерите, а некогаш дека постои дистанца, барам дисциплина од актерите без разлика како тоа го манифестирам.

На македонската јавност и сте позната како Ружа од филмот Бал - кан - кан. Режисерски предизвик?

- Можеби би било класика. Сакам да работам со македонските театри и се надевам дека еден ден и во својата матична куќа ќе ми дозволат да направам претстава бидејќи во МНТ освен "Сребрена свадба" која е монодрама, немам направено претстава.

Се повеќе режијата ја потпишуваат жени. Почнуваат ли да го освојуваат тие театарскиот простор, посмело, похрабро со поинакви пристапи или кога ќе се земе режисерската палка нема поделба?

- Без разлика и машки и женски, има сериозна конкуренција како режисерски имиња. Тоа е добро, без разлика дека некои се од независната сцена како алтернативна. Тоа е резултат на режисерската школа од класите на ФДУ која геренација на режисери ја има во изобилство и мажи и жени. Не е како порано.

атмосфера . . .

47. Македонски театарски фестивал "Војдан Чернодрински" - Прилеп

ќе тледаме . . .

Петок, 8 јуни

20.00 ч. - ЦК „Марко Цепенков,,

Свечено зајворање на Фесѿивалој

Драган Даутовски и бенд

Уметничкиот директор на Фестивалот Петар Темелковски соопшти дека има промени за вечерашната програма при затворањето на Фестивалот. Имено, во чест на наградените кои вечер на сцената од домот на културата “Марко Цепенков” ќе ги примат наградите, нема да се одигра најавената претстава “Ах, љубов моја” на театар “Комедија” од Скопје. Како што рече Темелковски, еден од главните актери во претставата е задржан во една соседна држава, најверојатно во Грција, и не се знае кога ќе се врати.

Наместо претставата, во чест на наградените концерт ќе одржи Драган Даутовски со својот бенд со што и ќе биде спуштена завесата на 47 Македонски театарски фестивал “Војдан Чернодрински што се одржуваше од 1 до 8 јуни.

47. Македонски театарски фестивал “Војдан Чернодрински” - Прилеп

Издавач: 47 МТФ „Војдан Чернодрински“ – Прилеп
 За издавачот: Петар ТЕМЕЛКОВСКИ
 Фотографии од документацијата на театрите

Македонски театарски фестивал
 „Војдан Чернодрински“ – Прилеп
 Центар за култура „Марко Цепенков“
 7500 Прилеп
 Република Македонија

тел. [048] 401 630 / 425 520
 факс [048] 401 631

e-mail mtf_vc@yahoo.com
 info@mtf.com.mk
 web www.mtf.com.mk

Секретар на МТФ: Стојан ДАМЧЕСКИ
 Технички Секретар: Љупчо ТОДОРОВСКИ

Уредници на билтен:
 Елизабета МИТРЕСКА
 Каролина МИЦЕВСКА
 Љупчо МУРГОСКИ
 Каролина ДУРЛО
 Светлана РИСТЕСКА

Уметнички директор: Петар ТЕМЕЛКОВСКИ

Извршен одбор на МТФ:

Сенко ВЕЛИНОВ – претседател
 Бранко ЃОРЧЕВ – член
 Адем КАРАГА – член
 Јордан ВИТАНОВ – член
 Валентин СВЕТОЗАРЕВ – член

Собрание на МТФ:

Сенко ВЕЛИНОВ – МНТ Скопје
 Јордан ВИТАНОВ – Театар Велес
 Бранко ЃОРЧЕВ – Драмски театар Скопје
 Јелена ЖУГИЌ – Театар „Комедија“ Скопје
 Адем КАРАГА – Албански театар Скопје
 Трајче КАЦАРОВ – Театар Штип
 Атила КЛИНЧЕ – Турски театар Скопје
 Драган МАЦИРОВ – Театар Струмица
 Роберт ПАВЛЕСКИ – Театар Куманово
 Валентин СВЕТОЗАРЕВ – НТ Битола
 Горан СТОЈАНОВСКИ – Театар Охрид
 Валмир АЗИРИ – Тетовски театар Тетово
 Тони ЧАТЛЕСКИ – Театар Прилеп

Жири:

Братислав ДИМИТРОВ
 Веби КЕРИМИ
 Златко СЛАВЕНСКИ

Војдан Чернодрински